

УДК 005.21:330.34

В. С. Іванченков,
к. е. н., докторант кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі,
Одеський національний технологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7074-3024>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.14.137

ВРАХУВАННЯ ESG-ПРИНЦИПІВ ПРИ УПРАВЛІННІ АДАПТИВНІСТЮ ГАЛУЗЕЙ ДО ВИКЛИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

V. Ivanchenkov,
PhD in Economics, Doctoral student, Department of Marketing,
Entrepreneurship and Trade, Odesa National University of Technology

ESG PRINCIPLES IN MANAGING SECTORAL ADAPTABILITY TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT CHALLENGES

Необхідність переосмислення підходів до управління розвитком галузей в умовах структурної трансформації економіки України беззаперечна, зокрема в контексті повоєнного відновлення, посилення глобального тиску на екологічну відповідальність та інтеграції до європейського економічного простору. Врахування ESG-принципів як інструменту адаптивного управління створює можливість для формування довгострокових стратегій, орієнтованих на сталий розвиток, інклюзивне зростання та підвищення конкурентоспроможності на глобальному рівні. Актуальність дослідження та наявність невирішених раніше частин загальної проблеми обумовлюють мету дослідження, а саме обґрунтувати теоретико-методичні засади моделювання управління адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку на основі інтеграції ESG-принципів.

В дослідженні обґрунтовано, що ESG-підхід дозволяє системно оцінити рівень ризиків, інституційної спроможності та трансформаційного потенціалу галузей в умовах динамічних викликів. Наведено структуру ESG-моделювання, яке охоплює кількісні та якісні індикатори за екологічним, соціальним та управлінським компонентами. Виявлено, що екологічна складова дозволяє оцінити потенціал до декарбонізації, рівень ресурсоефективності, екологічні ризики та ступінь впровадження циркулярних практик. Соціальний компонент фокусується на якості умов праці, дотриманні прав людини, впливі на місцеві громади та розвитку людського капіталу. Управлінський компонент охоплює аспекти прозорості, наявності стратегій сталого розвитку, антикорупційних механізмів, системи звітності та взаємодії зі стейкхолдерами.

Визначено переваги ESG-моделювання, зокрема: підвищення точності стратегічного планування; забезпечення підзвітності та інвестиційної привабливості; інтеграція нефінансових індикаторів у управлінські рішення; посилення інноваційного потенціалу галузей шляхом впровадження екологічно орієнтованих, соціально інклюзивних та управлінсько стабільних практик. В результаті дослідження також виявлено, що ESG-моделювання створює підґрунтя для розвитку адаптивної економіки, здатної реагувати на глобальні виклики, зберігаючи при цьому інституційну стійкість, соціальну згуртованість і екологічну відповідальність. Загалом, врахування ESG-принципів при управлінні адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку дозволяє формувати стратегії довгострокової стійкості, підвищувати ефективність економічного управління, сприяти екологічній модернізації та соціальній інтеграції. Впровадження такого підходу виступає передумовою для створення нової парадигми економічного зростання, яка відповідає викликам сучасності та глобальним орієнтирам ЦСР.

The need to rethink approaches to sectoral development management amid Ukraine's economic structural transformation is undeniable, particularly in the context of post-war recovery, increasing global pressure for environmental responsibility, and integration into the European economic space. Considering ESG principles as a tool for adaptive management enables the development of long-term strategies focused on sustainable development, inclusive growth, and enhanced global competitiveness. The relevance of the study and the presence of previously unresolved elements of the broader issue determine its purpose: to substantiate the theoretical and methodological foundations of modelling sectoral adaptability management in response to sustainable development challenges through ESG integration.

The study substantiates that the ESG approach enables a systematic assessment of sectoral risks, institutional capacity, and transformation potential in response to dynamic global challenges. The structure of ESG modelling is presented, incorporating quantitative and qualitative indicators across environmental, social, and governance components. It is revealed that the environmental component enables assessment of decarbonization potential, resource efficiency, ecological risks, and the extent of circular practices implementation. The social component focuses on labor conditions, human rights compliance, local community impact, and human capital development. The governance component encompasses transparency, the implementation of sustainable development strategies, anti-corruption mechanisms, effective reporting systems, and stakeholder engagement.

The advantages of ESG-based modelling are identified, including increased accuracy in strategic planning, enhanced accountability and investment attractiveness, the integration of non-financial indicators into managerial decisions, and the strengthened innovation potential of sectors through the adoption of environmentally focused, socially inclusive, and governance-stable practices. The research further reveals that ESG modelling lays the foundation for developing an adaptive economy capable of responding to global challenges while maintaining institutional resilience, social cohesion, and environmental responsibility. Overall, the integration of ESG principles in managing sectoral adaptability to sustainable development challenges enables the formation of long-term resilience strategies, improved economic governance, ecological modernization, and social integration. This approach serves as a prerequisite for shaping a new paradigm of economic growth aligned with contemporary challenges and the global SDG framework.

Ключові слова: сталий розвиток, ESG-принципи, адаптивність галузей, економічне управління, екологічна відповідальність, соціальна стійкість.

Key words: sustainable development, ESG principles, sectoral adaptability, economic governance, environmental responsibility, social resilience.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасні глобальні виклики сталого розвитку вимагають трансформації підходів до управління економічними системами на всіх рівнях. Особливої уваги потребує підвищення адаптивності галузей до цих викликів, що виходять за межі традиційних економічних метрик. У цьому контексті надзвичайно актуальними постають ESG-принципів та їх інтеграція в систему управління галузями. ESG-підходи дозволяють комплексно оцінювати та враховувати екологічні ризики, соціальну відповідальність та ефективність корпоративного управління як основи довгострокової стійкості, а їх використання забезпечує відповідність галузей сучасним викликам та підвищує їх інвестиційну привабливість, інноваційну спроможність та соціальну стійкість.

Однак, проблема полягає в недостатньому методичному обґрунтуванні впровадження ESG-принципів у стратегічне управління на галузевому рівні та у відсутності цілісної моделі

інтеграції цих принципів у процеси адаптації до сталого розвитку. Тож виникає потреба у формуванні засад, які б дозволили гармонізувати галузеву політику з міжнародними стандартами сталості та підвищити ефективність реагування на виклики сталості.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

В сучасній науковій літературі спостерігається стрімке зростання інтересу до проблеми впровадження ESG-принципів в практику стратегічного управління, зокрема в контексті адаптації галузей до викликів сталого розвитку. На перетині екологічної безпеки, соціальної відповідальності та ефективного корпоративного управління формується нова парадигма управлінських рішень, що відповідає вимогам довгострокової стійкості, інвестиційної привабливості та репутаційної стабільності. В дослідженні Цзінь С. і Лей С. [7] представлено теоретичне обґрунтування механізмів впливу

Рис. 1. Складові ESG-концепції

Джерело: складено автором за [7, 8].

ву ESG-факторів на корпоративну вартість у межах концепції сталого розвитку. Автори підкреслюють, що впровадження ESG-практик стимулює інновації, знижує ризики та підвищує адаптивну спроможність компаній до екзогенних шоків. Подібної думки дотримується і Полман Е., яка аналізує трансформацію нормативного змісту ESG, наголошуючи на його еволюції від добровільного підходу до регулятивного інструмента, що формує нову правову і фінансову екосистему сталого бізнесу [8]. Беззаперечно вагомий внесок у розвиток теоретико-методичних положень управління на основі ESG принципів зробили Вілан Т. [9], Д'Амато А. [14], Санду Д. [12], Фріде Г. [13] та інші провідні науковці.

Незважаючи на широке висвітлення екологічних, соціальних та управлінських аспектів в працях провідних дослідників, недостатньо висвітленими залишаються положення щодо врахування ESG-принципів при управлінні адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку, що постає етичною вимогою та стратегічною необхідністю в умовах глобальних трансформацій.

ПОСТАНОВКА МЕТИ

Актуальність дослідження та наявність невирішених раніше частин загальної проблеми обумовлюють мету дослідження, а саме обґрунтувати теоретико-методичні засади моделювання управління адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку на основі інтеграції ESG-принципів.

ВИКЛАД ОСНОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

В останні роки світ стикається з безпрецедентними проблемами сталого розвитку, які

охоплюють екологічні, соціальні та економічні аспекти та загрожують довгостроковій життєздатності економічних систем. Ці проблеми вимагають переоцінки традиційних економічних моделей та впровадження гнучких стратегій управління, які здатні забезпечити баланс між економічним зростанням та захистом навколишнього середовища. Серед наукової когорти питання ідентифікації викликів сталого роз-

витку залишається актуальною темою досліджень [1—6]. Як вітчизняні, так і зарубіжні науковці наголошують на необхідності інтеграції ЦСР в політико-управлінські процеси з урахуванням міжсекторальної взаємодії, локальних контекстів та участі зацікавлених сторін. До загроз, що визначають актуальність та складність управління сталим розвитком, відносимо виснаження природно-ресурсного потенціалу, зростання соціально-економічної нерівності, наслідки зміни клімату, інституційну слабкість та розрив між стратегічними цілями та реальними механізмами їх досягнення. Визначені виклики вимагають інтегрованого підходу, заснованого на балансуванні економічного управління, екологічної відповідальності та соціальної справедливості. Саме такий підхід дозволить уникнути конфліктів між окремими цілями розвитку, адаптувати політики до динамічних змін глобального середовища та підвищити ефективність реалізації стратегій сталого розвитку.

Для забезпечення системного підходу до трансформації галузей в умовах невизначеності та багатовекторних ризиків необхідним є також врахування ширшого спектра параметрів сталого розвитку. У цьому контексті логічним постає впровадження ESG-принципів, які дають змогу комплексно оцінювати та регулювати рівень стійкості, соціальної відповідальності та ефективності управління в межах адаптивних економічних моделей. Поєднання підходів циркулярної економіки та ESG створює цілісну основу для формування галузевих стратегій, орієнтованих на довгострокову стабільність, інвестиційну привабливість та відповідність глобальним цілям сталого розвитку.

Таблиця 1. Моделювання на основі ESG-критеріїв у контексті управління адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку

Показник	Значення для адаптивності
<i>Environmental (E)</i>	
Викиди парникових газів (CO ₂ , CH ₄ тощо)	оцінка впливу на зміну клімату, визначення заходів з декарбонізації
Споживання енергії та води	рівень ресурсоефективності, потенціал до впровадження відновлюваних джерел
Обсяг утворених/перероблених відходів	інтеграція принципів циркулярної економіки, зменшення екологічного сліду
Рівень екологічного ризику (екологічні інциденти, забруднення)	спроможність до управління кризовими ситуаціями
Частка «зелених» інвестицій у загальному бюджеті	інноваційність і довгострокова стійкість галузі
<i>Social (S)</i>	
Умови праці	вплив на соціальну стабільність, зниження ризиків кадрового дефіциту
Дотримання прав людини	соціальна відповідальність підприємств, репутаційні ризики
Вплив на місцеві громади	визначення взаємозв'язків із регіональним розвитком, рівень соціального капіталу
Рівень залученості персоналу, гендерна рівність, різноманіття	інноваційний потенціал, корпоративна культура, адаптивність до соціальних викликів
Доступ до освіти, навчання та професійного розвитку	формування людського капіталу, підвищення стійкості до технологічних змін
<i>Governance (G)</i>	
Структура управління	забезпечення прозорості та зниження конфлікту інтересів
Політики антикорупції, комплаєнсу та етичного ведення бізнесу	захист від фінансових та юридичних ризиків
Стратегічне планування у сфері сталого розвитку	наявність механізмів довгострокового управління ESG-ризиками
Рівень розкриття нефінансових ESG-звітів та інтегрованих звітів	підзвітність і довіра з боку інвесторів та суспільства
Механізми залучення стейкхолдерів через громадські слухання та консультації	здатність реагувати на очікування зацікавлених сторін та гнучко адаптувати управлінські рішення

Джерело: сформовано автором на основі [9–14].

Інтеграція ESG принципів при обґрунтуванні економічних моделей управління адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку дозволяє системно враховувати екологічні ризики, соціальні впливи та ефективність управлінських процесів, що є критично важливим у контексті глобальних викликів, таких як зміна клімату, соціальна нерівність та корпоративна відповідальність. В загальному розумінні сучасна концепція ESG охоплює три аспекти, які на думку вчених [7–8] фундаментальні для побудови стійкої, відповідальної та конкурентоспроможної економічної системи (рис. 1).

Моделювання на основі ESG-критеріїв передбачає використання кількісних та якісних індикаторів для оцінки адаптивності підприємств і галузей. Зокрема, екологічний компонент охоплює аналіз викидів парникових газів, споживання ресурсів та впровадження екологічно чистих технологій. Соціальний аспект включає оцінку умов праці, дотримання прав людини та впливу на місцеві громади. Управлінський компонент зосереджується на прозо-

рості, етичному веденні бізнесу та ефективності корпоративного управління.

На основі аналізу джерел літератури [9–14] нами сформовано табл. 1., в якій представлено ключові показники за якими здійснюється моделювання на основі ESG-критеріїв у контексті управління адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку.

Моделювання на основі ESG-критеріїв як інструмент для оцінки та підвищення адаптивності галузей та підприємств до викликів сталого розвитку, сприяє формуванню стійких, відповідальних та конкурентоспроможних економічних моделей.

В контексті екологічного виміру, ESG-критерії дозволяють здійснити комплексну оцінку природоохоронної стійкості галузей, включаючи викиди парникових газів, рівень споживання води та енергії, обсяги відходів і частку зелених інвестицій. Ці індикатори виступають маркерами екологічного стану та основою для управлінських рішень щодо впровадження циркулярної економіки, декарбонізації виробниц-

тва та розвитку відновлюваних джерел. Вони також дають змогу оцінити готовність галузей до кризових сценаріїв, пов'язаних з екологічними інцидентами або зміною клімату.

Соціальний компонент фокусується на якості трудових відносин, дотриманні прав людини, впливі на громади, рівні гендерної рівності, доступі до освіти й професійного розвитку. Застосування цих індикаторів у моделюванні дозволяє глибше зрозуміти, як галузі сприяють зміцненню соціального капіталу, зниженню кадрових ризиків і підвищенню інноваційного потенціалу. Формування сприятливого соціального середовища виступає передумовою для гнучкості економічних систем в умовах динамічних змін та кризових викликів.

Вимір корпоративного управління забезпечує стратегічну стійкість через прозорість організаційної структури, наявність антикорупційних політик, впровадження інтегрованої звітності та системного залучення стейкхолдерів. Високий рівень інституційної підзвітності та взаємодії з громадськістю сприятиме формуванню довіри інвесторів, підвищить легітимність управлінських рішень і знизить юридичні та репутаційні ризики.

Практична цінність ESG-моделювання у контексті управління адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку полягає в його здатності забезпечити комплексну оцінку стійкості, вразливості та потенціалу трансформації галузей в умовах глобальних, регіональних і внутрішньо економічних викликів. Переваги застосування ESG-підходу:

по-перше, ESG-моделювання як інструмент системної оцінки кліматичних, соціальних, управлінських та ресурсних ризиків дозволяє ідентифікувати зони вразливості, які потребують пріоритетного втручання та сформувати сценарії реагування на зовнішні шоки;

по-друге, ESG-моделювання забезпечує підвищення прозорості та підзвітності управлінських рішень при залученні інвестицій, тож компанії та галузі, які дотримуються ESG-принципів, мають вищу довіру з боку інвесторів, міжнародних організацій та громадськості;

по-третє, ESG-моделювання сприяє інституційній модернізації та підвищенню ефективності управління, дозволяючи інтегрувати нефінансові показники у стратегічне планування, системи моніторингу та оцінки результативності політик, що формує підґрунтя для розробки цільових галузевих індикаторів адаптивності;

по-четверте, застосування ESG-моделей підвищує інноваційний потенціал галузей, адже вони орієнтують розвиток на впровадження циркулярних, енергоефективних, інклюзивних і технологічно прогресивних практик (екологічна складова сприяє впровадженню екодизайну, енергоощадності, повторного використання ресурсів, соціальна формує людський капітал та соціальну згуртованість а управлінська гарантує стабільність і стратегічну узгодженість).

Тож, ESG-моделювання виступає платформою для формування адаптивної моделі галузевого управління, що орієнтована на досягнення довгострокової стійкості. Впровадження ESG-принципів у адаптивне управління галузями сприяє зниженню екологічних та соціальних ризиків та відкриває нові можливості для інноваційного розвитку, залучення інвестицій та підвищення довіри з боку стейкхолдерів. Це дозволяє формувати більш стійкі та відповідальні бізнес-моделі, які відповідають сучасним вимогам сталого розвитку. Тож, інтеграція ESG-критеріїв у економічні моделі управління адаптивністю галузей є необхідною умовою для досягнення цілей сталого розвитку та забезпечення довгострокової економічної та соціальної стабільності.

ВИСНОВКИ

Виклики сталого розвитку у XXI столітті набули системного, багатовимірного та взаємозалежного характеру. Екологічна деградація, кліматичні зміни, соціальна нерівність, ресурсне виснаження, інституційна нестабільність та економічні диспропорції зумовлюють необхідність трансформації існуючих моделей управління у напрямі підвищення їх адаптивності, стійкості та інклюзивності. Це потребує перегляду стратегічних підходів до управління на всіх рівнях — від окремих підприємств і галузей до національних економік.

Виявлено, що інтеграція ESG-принципів в систему управління адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку забезпечує багаторфакторну оцінку вразливості та потенціалу економічних систем, формує основу для запровадження відповідальних управлінських практик, інституційної модернізації, розширення доступу до сталих інвестицій та активізації інноваційної діяльності. Обґрунтоване моделювання на основі ESG-критеріїв дозволяє здійснювати комплексний моніторинг екологічних впливів (викиди парникових газів, споживання енергії, управління відходами), со-

ціальних аспектів (умови праці, гендерна рівність, розвиток людського капіталу) та ефективності управління (прозорість, стратегічне планування, залучення стейкхолдерів). Такий підхід забезпечує формування галузевих стратегій, здатних гнучко реагувати на зміни зовнішнього середовища та сприяти досягненню Цілей сталого розвитку ООН.

Практична цінність ESG-моделювання полягає у його здатності поєднати кількісну оцінку стійкості з якісним аналізом управлінських рішень, що відкриває нові горизонти для формування ефективної політики у сфері сталого розвитку, трансформації галузей в умовах воєнного, кліматичного та економічного тиску. Поєднання ESG-критеріїв із принципами циркулярної економіки посилить адаптивність галузей до довгострокових ризиків та створить передумови для формування інноваційних, екологічно дружніх, соціально відповідальних і економічно ефективних моделей розвитку.

Література:

1. Панчишин Т., Вдовин М. Компоненти сталого розвитку територіальних громад та регіонів в умовах суспільно-політичних викликів. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-23>;
2. Кічурчак М., Паславська І. Виклики та перспективи сталого розвитку регіонів в умовах воєнного стану в економіці України. *Сталый розвиток міст та регіонів України в рамках Європейської інтеграції. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ірпінь, 12 грудня 2023 р.)*. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С. 150—154. URL: https://www.researchgate.net/publication/378268366_VIKLIKI_TA_PERSPEKTIVI_STALOGO_ROZVITKU_REGIONIV_V_UMOVAN_VOENNOGO_STANU_V_EKONOMICI_UKRAINI;
3. Орлова Н., Сіденко Ю. Виклики сталого розвитку аграрного сектору України: стратегічні пріоритети уряду. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2024. № 8. С. 91—97. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-8-91-97>;
4. Бречко Д. Виклики для сталого розвитку територій України в умовах війни. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів. Матеріали доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Тернопіль, 4 травня 2023 року) Ч. 1*. 2024, С. 264—267, URL: <https://conference.wunu.edu.ua/index.php/apmpuvusv/article/view/87>;
5. Vogt M., Weber C. Current challenges to the concept of sustainability. *Global Sustainability*. 2019. Vol. 2. DOI: <https://doi.org/10.1017/sus.2019.1>;
6. Using the sustainable development goals towards a better understanding of sustainability challenges / W. Leal Filho et al. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*. 2018, Vol. 26, no. 2, pp. 179—190. DOI: <https://doi.org/10.1080/13504509.2018.1505674>;
7. Jin X., Lei X. A Study on the Mechanism of ESG's Impact on Corporate Value under the Concept of Sustainable Development. *Sustainability*. 2023. Vol. 15, no. 11. P. 8442. DOI: <https://doi.org/10.3390/su15118442>;
8. Pollman E. The Making and Meaning of ESG. *Harvard Business Law Review*. 2024. Vol. 14. P. 403—453. URL: https://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1452&context=faculty_articles;
9. Whelan T., Atz U., Van Holt T., Clark C. ESG and Financial Performance: Aggregated Evidence from More than 1000 Studies. *NYU Stern*. 2021. 19 p. URL: https://www.stern.nyu.edu/sites/default/files/assets/documents/NYU-RAM_ESG-Paper_2021%20Rev_0.pdf;
10. MSCI ESG Ratings Methodology by MSCI Inc. 2024. 50 p. URL: <https://www.msci.com/documents/1296102/34424357/MSCI+ESG+-Ratings+Methodology.pdf>;
11. S&P Global ESG Scores Methodology. S&P Global. 2025. 39 p. URL: https://portal.s1.spglobal.com/survey/documents/spglobal_esg_scores_methodology.pdf;
12. Sandu D.M. The Effect of ESG Scores on Portfolio Performance. Evidence from Europe. *Proceedings of the International Conference on Business Excellence, Sciendo, 2023. vol. 18 (1)*, pp. 442—450. URL: <https://ideas.repec.org/a/vrs/poicbe/v18y2024i1p442-450n1010.html>;
13. Friede G., Busch T., Bassen A. ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies. *Journal of Sustainable Finance & Investment*. 2015. Vol. 5, no. 4. P. 210-233. DOI: <https://doi.org/10.1080/20430795.2015.1118917>;
14. D'Amato A., Falivena C. Corporate social responsibility and firm value: Do firm size and age matter? Empirical evidence from European listed companies. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2019. Vol. 27, no. 2. P. 909—924. DOI: <https://doi.org/10.1002/csr.1855>;
15. ESG Investing: Practices, Progress and Challenges, OECD Publishing, Paris, 2020. 88 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/b4f71091-en>.

References:

1. Panchyshyn, T. and Vdovyn, M. (2023), "Sustainable development components of territorial communities and regions in terms of socio-political challenges", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-23>.
2. Kichurchak, M. and Paslavska, I. (2023), "Challenges and prospects for sustainable development of regions under martial law in the ukrainian economy", *Stalyi rozvytok mist ta rehioniv Ukrainy v ramkakh Yevropeiskoi intehtatsii. Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Challenges and prospects for sustainable development of regions under martial law in the Ukrainian economy. Sustainable Development of Ukrainian Cities and Regions in the Framework of European Integration. Materials of the International Scientific and Practical Conference], Irpin: State Tax University, Irpin, Ukraine, 12 December, pp. 150-154, available at: https://www.researchgate.net/publication/378268366_VIKLIKI_TA_PERSPEKTIVI_STALOGO_ROZVITKU_REGIONIV_V_UMOVAH_VOENNOGO-STANU_V_EKONOMICI_UKRAINI (Accessed 05.07.2025).
3. Orlova, N. and Sidenko, Yu. (2024), "Challenges of sustainable development of the agricultural sector of ukraine: strategic priorities of the government", *Publichne upravlinnia: kontseptsii, paradyhma, rozvytok, udoskonalennia*, vol. 8, pp. 91—97. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-8-91-97>.
4. Brechko, D. (2023), "Challenges for the sustainable development of ukrainian territories in the context of war", *Aktualni problemy menedzhmentu ta publichnoho upravlinnia v umovakh suchasnykh vyklykiv. Materialy dopovidei IV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu Ch. 1.* [Challenges for the sustainable development of the territories of Ukraine in the context of war. Actual problems of management and public administration in the context of modern challenges. Proceedings of the IV All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with International Participation vol. 1], Ternopil, Ukraine, 4 May, pp. 264—267, available at: <https://conference.wunu.edu.ua/index.php/apmpuvsv/article/view/87> (Accessed 05.07.2025).
5. Vogt, M. and Weber, C. (2019), "Current challenges to the concept of sustainability", *Global Sustainability*, Vol. 2. DOI: <https://doi.org/10.1017/sus.2019.1>.
6. Leal Filho, W. et al. (2018), "Using the sustainable development goals towards a better understanding of sustainability challenges", *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, Vol. 26, no. 2, pp. 179—190. DOI: <https://doi.org/10.1080/13504509-2018.1505674>.
7. Jin, X. and Lei, X. (2023), "A Study on the Mechanism of ESG's Impact on Corporate Value under the Concept of Sustainable Development", *Sustainability*, Vol. 15, no. 11, p. 8442. DOI: <https://doi.org/10.3390/su15118442>.
8. Pollman, E. (2024), "The Making and Meaning of ESG", *Harvard Business Law Review*, Vol. 14, pp. 403—453, available at: https://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1452&context=faculty_articles (Accessed 05.07.2025).
9. Whelan, T. Atz, U. Van Holt, T. and Clark, C. (2021), "ESG and Financial Performance: Aggregated Evidence from More than 1000 Studies", *NYU Stern*, available at: https://www.stern.nyu.edu/sites/default/files/assets/documents/NYU-RAM_ESG-Paper_2021%20Rev_0.pdf (Accessed 05.07.2025).
10. MSCI (2024), "ESG Ratings Methodologyiu MSCI Inc", available at: <https://www.msci.com/documents/1296102/34424357/MSCI+ESG+-Ratings+Methodology.pdf> (Accessed 05.07.2025).
11. S&P Global, (2025), "S&P Global ESG Scores Methodology", available at: https://portal.s1.spglobal.com/survey/documents/spglobal_esg_scores_methodology.pdf (Accessed 05.07.2025).
12. Sandu, D.M. (2023), "The Effect of ESG Scores on Portfolio Performance. Evidence from Europe", *Proceedings of the International Conference on Business Excellence, Sciendo*, vol. 18 (1), pp. 442—450. available at: <https://ideas.repec.org/a/vrs/poicbe/v18y2024i1p442-450n1010.html> (Accessed 05.07.2025).
13. Friede, G. Busch, T. and Bassen, A. (2015), "ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies", *Journal of Sustainable Finance & Investment*, Vol. 5, no. 4, pp. 210—233. DOI: <https://doi.org/10.1080/20430795.2015.1118917>.
14. D'Amato, A. and Falivena, C. (2019), "Corporate social responsibility and firm value: Do firm size and age matter? Empirical evidence from European listed companies", *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, Vol. 27, no. 2, pp. 909—924. DOI: <https://doi.org/10.1002/csr.1855>.
15. OECD (2020), *ESG Investing: Practices, Progress and Challenges*, OECD Publishing, Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/b4f71091-en>.
Стаття надійшла до редакції 10.07.2025 р.